

DEALEN MET DRUGS

14+

VITAMINE
NAAST
COCAÏNE

DRUGS: AL VIER
EEUWEN LANG
BIG BUSINESS

OOK JIJ
BETAALT MET
DRUGSGELD

COKE GAAT
DOOR VELE
HANDEN

MARITIEM
MUSEUM

MARITIEMMUSEUM.NL

MARITIEM
MUSEUM

EEN WERELD DIE JE RAAKT

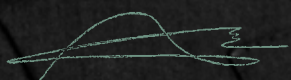
Er was eens...

een handelaar in "groente en fruit" die bezoek kreeg van de politie. De agenten kwamen controleren of hij geen zwartwerkers in dienst had. Terwijl de politie de boel inspecteerde, werd aan de achterkant van het bedrijfspan 15 kilo aan heroïnepakketjes uit het raam gegooid. Straatwaarde: €600.000,-. Jammer voor die handelaar dat de pakketjes zo voor de voeten van de politieagenten vielen...

Dit bedrijf heb ik uiteraard dezelfde dag nog laten sluiten. Een grappig verhaal, ware het niet dat aan drugshandel een grote, duistere kant zit. Dit was ook niet de enige drugsvangst. Het Hit and Run Cargo-team van de Zeehavenpolitie, Douane, FIOD en het Openbaar Ministerie heeft afgelopen tijd meer dan 5.000 kilo cocaïne, 3.000 kilo marihuana, 500 kilo heroïne en bijna 1 miljoen pillen met synthetische drugs in beslag genomen. De productie en verkoop van drugs is bijna geheel in handen van criminele netwerken en families. En dan heb ik het nog niet eens over de gevaren voor de gezondheid van drugsgebruik.

Drugshandel is ook een maatschappelijk probleem. Omdat er zo veel geld in om gaat, is het voor sommige jongeren verleidelijk om dit slechte pad te kiezen. Boeren of tuinders worden soms onder druk gezet om ruimte te maken voor hennepkwekerijen of drugslaboratoria, zoals in Brabant gebeurde. Het zwart verdiende geld moet witgewassen worden, vaak in gewone cafés en goktenten. Ook daar wordt intimidatie niet geschuwd. Zo raakt de onder- aan de bovenwereld.

Uiteraard doen we er alles aan om dit soort ondermijnende criminaliteit te bestrijden. Door criminelen aan te pakken, jongeren ervan te weerhouden zich met drugshandel in te laten en bewoners te vragen hun ogen en oren open te houden. Wat mij verbaast is dat drugsgebruikers zo weinig aandacht hebben voor "er was eens". Terwijl de oorsprong van ons voedsel en eerlijke handel terecht steeds meer aandacht krijgen, worden pillen, lijntjes en joints achteloos geslikt, gesnoven en gerookt. De giftige wereld achter de roes die de expositie 'Dealen met Drugs' laat zien, drukt de bezoeker in ieder geval met de neus op de feiten.

Ahmed Aboutaleb,
burgemeester van Rotterdam

© MARC NOLTE

DEALEN MET DRUGS

Musea zijn verhalenvertellers. Aan de hand van de collectie vertellen we over gisteren, vandaag en -het belangrijkste- over morgen. We zetten onze bezoekers graag aan het denken, zodat ze na het bezoek aan een tentoonstelling met nieuwe inzichten, wijzer weer naar huis of naar school gaan.

De tentoonstelling "Dealen met Drugs" (14+) is één van de controversieelste in de geschiedenis van het Maritiem Museum. Ik ben er trots op dat dit museum het aandurft om beladen onderwerpen niet uit de weg te gaan. Sterker nog, ik vind het heel belangrijk dat we dit onderwerp aankaarten. Zeker richting jongeren. Mijn moeder zei altijd: "Als je niet over problemen durft te praten, ga je ze ook niet oplossen."

Confronterend

In 'Dealen met Drugs' ervaren bezoekers de keiharde wereld van drugssmokkel. Penozo-schrijfster Chris Westendorp schreef het script voor de confronterende scenes waarin je als bezoeker voor onmogelijke dilemma's komt te staan. Ook presenteren we schokkende feiten en cijfers en gaan we terug naar de tijd waarin zelfs de overheid in drugs handelde.

Het drugsprobleem oplossen, in de geest van mijn moeder, gaat niet lukken. Maar, door erover te praten en zo bezoekers én scholieren uit te dagen en te confronteren met de consequenties van hun keuzes, helpen we zeker mee.

Bert Boer
Algemeen directeur
Maritiem Museum Rotterdam

4

Via papiergeld komen we allemaal in contact met cocaïne.

12

Zakenman Edwin wordt op heterdaad betrapt en krijgt zes jaar cel.

20

Jouw tros bananen tussen een paar honderd kilo coke?

En verder

- 8 **Zes soorten drugs op een rij**
Wat zijn drugs, wat doen ze en wat zijn de gevaren?
- 16 **Op slot** Wie zich inlaat met drugs, neemt grote risico's.
- 22 **Drugs; al 400 jaar big business**
Drugshandel door de jaren heen.
- 28 **Clean** Na jarenlang verslaafd te zijn geweest, heeft Peter zijn safe haven gevonden bij de Heilige Boontjes.

BESMET

OOK JIJ BETAALT MET DRUGSGELD

Onlangs nog wat papiergeld gepind? Of wellicht een handeltje via Marktplaats contant betaald? Ga er dan maar van uit dat er cocaïnesporen in je portemonnee zitten. Verschillende onderzoeken in diverse landen leveren het bewijs: op negen van de tien bankbiljetten zitten restjes cocaïne.

Je verwacht het misschien niet, maar via papiergeld komen we allemaal in contact met cocaïne. Misschien omdat een biljet is gebruikt om het poeder op te snuiven. Het kan ook zijn dat het geld is gebruikt tijdens een drugsdeal. Niet alleen op geld zitten cocaïnesporen. Ook op mensen zélf. Een op de tien mensen die zelf nooit drugs hebben gebruikt, heeft

cocaïnesporen op zijn of haar handen. Zo moest een Britse buschauffeur een flinke boete betalen, omdat er cokeresten op zijn handen waren aangetroffen. Achteraf bleken die afkomstig te zijn van het geld waarmee zijn passagiers de rit betaalden.

Van zwart naar wit

Drugshandelaren – van groot tot klein – zijn afhankelijk van

papiergeld. Je kunt een zending coke nou eenmaal niet via internetbankieren afrekenen. Drugshandel betekent cash geld. Heel veel cash geld. Miljoenen die worden bewaard in boodschappentassen, keukenkastjes, matrassen – overal waar je maar kunt bedenken eigenlijk. Geld dat op een criminele manier is verdiend, is 'zwart geld'. Met zwart geld kun je veel te dure

jacks kopen of een veel te dure auto. Maar het wordt pas écht interessant als je zwart geld 'wit' kunt maken. Dan kun je het op grote schaal officieel investeren. In huizen bijvoorbeeld, detail-en groothandel, of in kantoren. Om zwart geld wit te wassen, moet je ermee naar een bank. Maar dan wel een bank die geen lastige vragen stelt over hoe je eraan bent gekomen. In het buitenland zijn genoeg van dat soort banken te vinden. Staat het eenmaal op een bankrekening, dan kun je ermee aan de slag. Is het geld eenmaal wit, dan komt een deel ervan misschien wel in jóuw portemonnee terecht.

**ÉÉN OP DE TIEN
MENSEN HEEFT
COCAÏNESPOREN
OP ZIJN HANDEN**

NAAM: Stiev, 37 jaar
ZAAK: faciliteren van drugshandel
ARRESTATIEDATUM: 14-09-2017
STRAF: 44 maanden
PLAATS: Penitentiare Inrichting Rotterdam

Ik ben een Antilliaan, maar in mijn jeugd was ik in feite een boer uit Rozenburg. Ik woonde bij mijn ouders en deed de MAVO. Op een gegeven moment ging ik naar feestjes waar mensen aan me vroegen of ik 'spul' bij me had. Ik had geen idee wat ze bedoelden. Tot ik erachter kwam dat het om coke ging. Dat liet me niet meer los. Een paar neefjes uit Rotterdam hielpen me op weg. Jonge jongens, maar ze hadden álles. Ik begreep dat je met coke heel veel geld kon krijgen. En als ik het zelf haalde, verdiende ik het meest. Toen ik de connecties had, ben ik het gaan transporteren. Ik deed ongeveer 500 gram per keer. 'Modellen' heet dat, je verstopt het in iets. M'n eerste transport leverde 10.000 gulden op.

Ik ging zo'n drie keer per maand naar Curaçao. Dat gaat opvallen natuurlijk. In 2001 ging ik voor de eerste keer de gevangenis in. Ik werd gepakt met 800 gram en kreeg een maand voor elke 100 gram. Die straf hielp niks. Ik zat in die flow van geld verdienen en in de bajes word je crimineel gezien alleen maar slimmer.

Bolletjes

Toen ik weer buiten kwam, kon ik bij een vriendin terecht. Ik ging terug naar school. Ik deed MBO 4 en leerde voor chef-kok. Dat ging heel goed, maar ik kon geen stageplek krijgen. Ik ben donker, had een paar gouden tanden, raar haar, niemand wilde me. Dat heeft me gebroken. M'n studietoelage stopte en ik zat daar bij die vriendin niets te doen. Toen dacht ik: 'Als de maatschappij vindt dat ik een boef ben, dan wórd ik ook een boef'. Dus ik ging terug naar Curaçao, waar ik m'n oude contacten nog had. Modellen ging niet meer omdat de douane betere scanners had. Het was het begin van het bolletjestijdperk.

Geloof me: er is lef voor nodig om zo'n ding in te slikken. Ik oefende met wortels en op een gegeven moment kon ik 40, 50 stukken naar binnen werken. Dus ik kocht 500 gram coke en een enkeltje Nederland. Ik maakte bolletjes, slikte ze door en zat negen uur in het vliegtuig. Eenmaal in Nederland nam ik een taxi van Schiphol naar Rotterdam. Dat deed ik opnieuw zo'n drie keer in de maand. Tientallen keren. Ik had weer geld, en ging weer op mezelf wonen.

Klem

Thuis moet je die bolletjes eruit poepen. De laatste keer was de helft eruit, maar kwam de rest niet. 's Nachts werd ik wakker met vreselijke buikpijn. Ik belde een vriend op die me allerlei middeltjes gaf, maar niets hielp. Na vier dagen bracht hij me naar het ziekenhuis. Er werden foto's gemaakt en iedereen was in rep en roer. Ze lieten me de foto's zien. Eén van die bolletjes zat dwars en een stuk of twintig zaten daarachter klem. Een uur later lag ik op de operatietafel. Kijk: (Stiev doet z'n shirt omhoog en laat een diep, verticaal litteken midden op z'n buik zien; zeker 30 centimeter lang) m'n buik is opengesneden, m'n darmen zijn er compleet uitgehaald om die bolletjes eruit te kunnen duwen. Bolletjes slikken kon daarna niet meer, dan was ik echt

dood gegaan. Maar het was wel mijn inkomen, dus ik moest iets nieuws zoeken. Ik ging aan het werk via een uitzendbureau en in 2004 ontmoette ik de moeder van mijn twee kinderen. Ik kreeg een baan bij een transportbedrijf en toen dat in 2008 failliet ging, heb ik mijn eigen transportbedrijf opgezet. Ik deed niks meer met drugs en verdiende goed. Gewoon: normaal.

Net als fietsen

In 2013 begon de ellende opnieuw. Ik had criminele vrienden. Ik deed niet met ze mee, maar ik ging wel met ze om. Ik kreeg een inval bij mijn bedrijf en werd beschuldigd van witwassen, overvallen, afpersing en drugshandel. Ik zat twee jaar onschuldig vast, werd vrijgesproken en kreeg een schadevergoeding. Die was veel te laag. Ik was failliet en had schulden. En opnieuw was ik zó boos. Drugshandel is net als fietsen: als je weet hoe het moet, verleer je het nooit. Een kennis van me had een klusje. Het regelen van de papierwinkel. En daar weet ik alles van. Import, export; ik weet hoe het werkt en wat je nodig hebt. Dus ik heb hem geholpen. Op 14 september 2017 moest ik voor hem een vrachtnet ophalen. Achteraf bleek dat

justitie hem al op het oog had. Ik werd op heterdaad betrapt met een lading coke en ben veroordeeld voor 'faciliteren'. Ik kreeg 44 maanden.

Duister

Ik vertel je dit allemaal, omdat ik wil dat jongeren weten dat het niet alleen maar status en succes is. Ik heb twee zoontjes van 13 en 9 jaar en wil niet dat zij hetzelfde als ik meemaken. De wereld van drugs en geld wordt geromantiseerd door de media. In het echt heeft die wereld hele duistere kanten. Valse vrienden, verraders, justitie op je hielen, veel geweld, lange gevangenisstraffen of de dood.

Straattalenten

Binnenkort ben ik buiten. Ik heb heel veel obstakels moeten overwinnen. Daarom wil ik een erkend leerbedrijf starten voor jongeren die het even niet zien zitten. Ik ga ze helpen aan stageplekken, werk, opleidingen en eventueel huisvesting. Sport en muziek worden ook een belangrijk onderdeel, zodat ze op een positieve manier hun talenten kunnen ontwikkelen. Ik heb tot nu toe alleen maar de verkeerde mensen geholpen. Het wordt tijd om dat te veranderen. ”

VERANDEREN

ZES SOORTEN DRUGS OP EEN RIJ

ALLERLEI DRUGS

Drugs heb je in allerlei soorten en maten. Ze worden gebruikt door allerlei mensen, voor allerlei doeleinden. Maar waarom eigenlijk? Wat zijn drugs, wat doen ze en wat zijn de risico's? Waar komen ze vandaan en wat kosten ze? We zetten zes soorten drugs, en hun eigenschappen, voor je op een rij.

BRONNEN: SABRON; TRIMBOS-INSTITUUT, © VNN 2018 VERSLAVINGSZORG NOORD NEDERLAND, DIMS, DRUGS INFORMATIE EN MONITORING SYSTEM, JELLINK KLINIEK, DRUGSINFO TEAM, DRUGSKOMPAS, MAAKJEKUS.NL

COCAÏNE/COKE

Bijnamen: wit, sos, kabouterpost

Herkomst: Zuid-Amerika

Wat is het: wit poeder dat uit het cocablad wordt gehaald. Wordt vaak versneden met Levamisol (ontwormingsmiddel voor varkens en koeien), cafeïne of fenacetine (een pijnstiller).

Werkingsduur: per snuif dertig minuten.

Wat kost het: €50,- per gram. Daar haal je tien lijntjes uit. De meeste coke in Nederland is zuiver. Gemiddeld bestaat 1 gram uit 68% cocaïne. De overige 32% is vulmiddel.

Verslavend: ja, bij veelvuldig gebruik is coke verslavend.

Gevoel: energiek, blij, zelfverzekerd.

1

RISICO OP:

Fysiek	Psychisch	Sociaal	!
Versnelde hartslag	Angstaanvallen	Onbetrouwbaar gedrag	
Hoofdpijn	Opgejaagd gevoel	Egoïsme	
Chronische verkoudheid / bloedneus	Paranoia	Contactverlies met werkelijkheid	

WIST JE DAT VOOR ÉÉN GRAM COKE VIER M² REGENWOUD WORDT VERWOEST?

CRACK/BASECOKE

Bijnaam: ice

Herkomst: Zuid-Amerika

Wat is het: bewerkte vorm van cocaïne. De cocaïne wordt met water en bijvoorbeeld ammoniak vermengd en daarna in een pan verwarmd. Daardoor ontstaat er koolzuurgas dat een krakend geluid maakt. Vandaar de naam: crack.

Werkingsduur: twintig seconden.

Wat kost het: €50,- per gram. Daar haal je acht hits uit.

Verslavend: ja, al na een paar keer gebruiken ben je verslaafd.

Gevoel: hetzelfde als bij cocaïne, alleen veel heftiger en korter.

2

RISICO OP:

Fysiek	Psychisch	Sociaal	!
Hartstoornissen	Volledige paranoia	Financiële problemen	
Longziektes	Achtervolgingswaan	Agressiviteit	
Uitputting	Ernstige psychoses	Crimineel gedrag	

3

AMFETAMINE

Bijnamen: speed, pep, bommetje

Herkomst: illegale laboratoria

Wat is het: amfetaminepoeder is chemisch. Wordt vaak vermengd met cafeïne.

Werkingsduur: vijf tot acht uur, soms langer.

Wat kost het: €7,25 per gram. Daar haal je tien lijntjes uit.

Verslavend: ja, bij regelmatig gebruik.

Gevoel: energiek, zelfverzekerd, vol initiatief.

RISICO OP:

Fysiek	Psychisch	Sociaal
Trekkingen in het gezicht	Hallucinaties	Overmoedig
"Torren". Gevoel dat er beestjes onder de huid zitten. Door de jeuk wordt die tot bloedens toe opengeraapt.	Paranoïa	Sociaal isolement
Hepatitis C / HIV	Paniek aanvallen	Agressief gedrag

TEST IT!
KIJK OP DRUGS-TEST.NL
WAAR JE JE DRUGS ANONIEM
KUNT LATEN TESTEN

XTC/MDMA

Bijnaam: molly

Herkomst: illegale laboratoria

Wat is het: 3,4-metyleendioxymethamfetamine: MDMA. Komt voor in pil- of poedervorm. Wordt vaak versneden met: cafeïne, amfetamine (speed), MCPP (onkruidbestrijder) of PMMA (lijkt op MDMA, maar minder sterk).

Werkingsduur: per pil vier tot zes uur.

Wat kost het: €5 per pil, of €25 per gram MDMA.

Verslavend: verslavingsrisico is beperkt.

Gevoel: verliefd, euforisch, helder, *mellow*.

4

RISICO OP:

Fysiek	Psychisch	Sociaal
Oververhitting	Depressiviteit	Veranderde waarneming
Duizelingen	Paniek aanvallen	Onveilige sex
Concentratieproblemen	Overgevoeligheid	Impulsiviteit

HASJ EN WIET

Bijnamen: skunk, nederwiet, ganja, djonko, stuff

Herkomst: illegale plantages, meestal uit Nederland, Marokko of Pakistan.

Wat is het: bloemetjes en olie van de Cannabis Sativa plant.

Werkingsduur: gerookt: twee tot drie uur. Gegeten: vijf tot twaalf uur.

Wat kost het? €5,- tot €10,- per gram. Daar haal je ongeveer tien joints uit.

Verslavend: ja, bij veelvuldig gebruik.

Gevoel: ontspannen, relaxt, los.

5

RISICO OP:

Fysiek	Psychisch	Sociaal
Longziektes	Paranoïa	Stilstand in persoonlijke ontwikkeling
Verminderde concentratie	Hallucinaties	Ongeïnteresseerdheid
Verminderd reactievermogen	Angsten	Gebrek aan motivatie

HEROÏNE

Bijnamen: bruin, smack, horse, brown sugar, dope

Herkomst: Azië / Midden Oosten

Wat is het: grof wit of grijs poeder, of geelbruine brokjes. Heroïne wordt gemaakt van ruwe opium –melksap van de papaverplant- en vaak versneden met paracetamol en/of cafeïne.

Werkingsduur: vier tot zes uur.

Wat kost het: €20,- tot €40,- per gram. Daar haal je gemiddeld vijf shots uit.

Verslavend: ja. Al na een paar keer gebruiken ben je verslaafd.

Gevoel: warm, verdoofd, gelukkig.

6

WIST JE DAT
HEROÏNE DE MEEST
VERSLAVENDE DRUG
IS, VOOR CRACK EN
TABAK?

RISICO OP:

Fysiek	Psychisch	Sociaal
Longontstekingen	Persoonlijkheidsstoornissen	Eenzaamheid
Ondervoeding	Psychische gevoelloosheid	Zelfvernietiging
Hepatitis B en C / HIV	Depressies	(Kleine) criminaliteit / prostitutie

OP HETERDAAD BETRAPT

NAAM: Edwin, 53 jaar
ZAAK: cocaïnesmokkel
ARRESTATIEDATUM:
05-08-2014
STRAF: 6 jaar
PLAATS: Penitentiare
Inrichting Krimpen aan
den IJssel

duizend keer geweest. Ik werd vaak benaderd of ik een drugs-transport kon regelen. Ik ging er nooit op in. We verdienden goed geld, op een normale manier. Tot in 2009. Middenin de crisis kwam ons bedrijf in zware financiële problemen. Ik bleef keihard doorvechten. Ik had er dertig jaar lang zoveel energie in gestoken. En als je dat onder je handen ziet afbrokkelen...

Ik kreeg een soort burn out-achtige stress. Ik schaamde me, zag het als persoonlijk falen. Ik kon niet meer helder denken en raakte in paniek. Die gasten voelden dat haarfijn aan. Ik zag geen andere oplossing meer en dacht: 'Krijg de rambam, ik gooi 125 kilo coke tussen de lading'.

Drie levens

Ik zou 4.000 euro per kilo krijgen. Daarna zouden er grotere transporten volgen. Vanaf dat moment leidde ik drie levens. Een privé, zakelijk én een crimineel leven. Mijn transport kwam zonder problemen aan. Toen ik de coke uit een van de containers haalde, werd ik door het HARC-team overmeesterd. Voor ik het wist, lag ik op de grond met een pistool in mijn nek. Degene die de coke verder zou vervoeren was er ook. Anders had ik nog kunnen zeggen dat ik er niets van had geweten. Maar dat ging toen niet meer.

Na de arrestatie zat ik tweeënhalve week in beperking. Ik mocht met niemand contact

hebben. De eerste keer dat ik mijn vrouw belde heb ik het direct aan haar toegegeven: 'Schat ik heb ermee te maken...' Haar wereld stortte helemaal in. En dan ga je naar de gevangenis. Een bewaker deed de deur achter me dicht met de woorden: 'Zo, hier zit je wel even'. Toen pas kwam het besef. Ik moest echt janken. Ik heb heel snel bekend en kreeg zes jaar.

Ongeloof

Op dat moment was ik alles kwijt. De mensen die mij kenden, reageerden in eerste instantie vol ongeloof. Niemand had dit verwacht. In de gevangenis sta je als het ware stil. Toen realiseerde ik me hoeveel mensen ik heb misleid

en in verlegenheid heb gebracht. Daar zal ik mee moeten leren leven. Ik heb een jaar psychologische hulp nodig gehad om mezelf terug te vinden.

Toen het zakelijk zo slecht ging, heb ik twee keer overwogen om een eind aan mijn leven te maken. Er moeten mensen zijn geweest die iets vermoed hebben. Ik zeg dan ook nu tegen iedereen: als je iets vermoedt, zeg het dan. Help een ondernemer die het moeilijk heeft om geen verkeerde stappen te maken.

Nu vecht ik om straks goed buiten te komen. Ik wil weer een lieve echtgenoot en vader zijn. Ik volg alle trainingen die ze hier aanbieden en leer een ander vak.

Vanaf maart volgend jaar mag ik 'faseren'. Eerst zes maanden 'open kamp'. Door de week werk je dan buiten de gevangenis, maar je moet wel binnen slapen. In de weekenden ben je thuis. Daarna mag ik volledig naar huis, maar loop nog wel twaalf maanden met een enkelband.

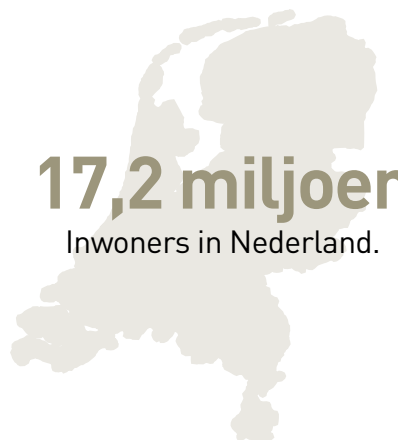
Achteraf ben ik blij dat het gelopen is zoals het gelopen is. Weet je: ik ben geen crimineel. Ik ben een zakenman die iets heel erg stoms heeft gedaan. Achteraf denk ik dat het zo heeft moeten zijn: dat ik al de eerste keer ben gepakt. Anders was ik er misschien nooit meer uitgekomen. Als ik straks weer buiten ben, zie ik dat echt als een nieuwe start. "

DE CIJFERS

Nederlanders behoren al jaren tot de grootste drugsgebruikers van Europa. Het gebruik van MDMA (het werkzame bestanddeel in ecstasy) stond in 2017 zelfs met stip op nummer één. En er zijn meer harde cijfers uit dat jaar.

17,2 miljoen

Inwoners in Nederland.

21.118

Meldingen van aan drugs gerelateerde misdaad.

1.000.000

Nederlanders hebben wel eens **ecstasy** gebruikt. Dat is het hoogste aantal in heel Europa.

35.000

Lijntjes coke worden er per dag in Amsterdam gesnoven. Dat blijkt uit een analyse van het rioolwater.

51.720

Nederlandse 16-jarigen heeft wel eens **cannabis** gebruikt. Dat is een kwart van het totaal.

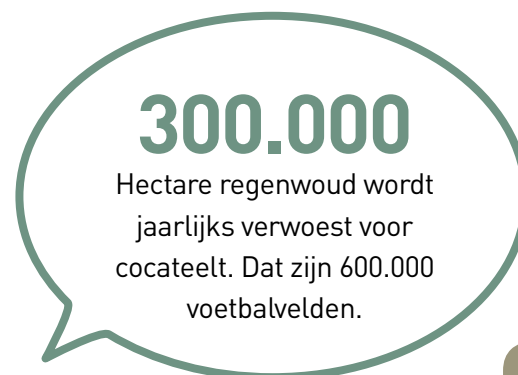
14.000

Nederlanders zijn verslaafd aan heroïne.

80.000.000

Euro is de geschatte waarde van **drugshandel** via internet op het Darkweb.

300.000

Hectare regenwoud wordt jaarlijks verwoest voor cocateelt. Dat zijn 600.000 voetbalvelden.

235

Mensen stierven door een overdosis drugs. 40 daarvan door het gebruik van cocaïne.

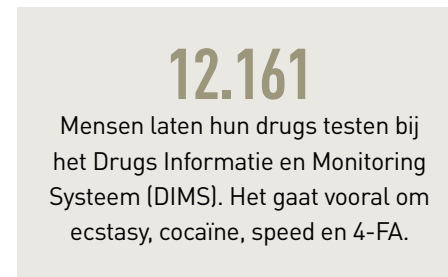
67

Europese steden deden mee aan de analyse van hun rioolwater. Hiermee is het drugsgebruik van 35 miljoen mensen in beeld gebracht.

12.161

Mensen laten hun drugs testen bij het Drugs Informatie en Monitoring Systeem (DIMS). Het gaat vooral om ecstasy, cocaïne, speed en 4-FA.

650.000

Nederlanders hebben wel eens cocaïne gebruikt.

2,5 miljoen

Nederlanders ouder dan 18 jaar hebben ooit wel eens **cannabis** gebruikt. 120.000 mensen gebruikten de afgelopen maand.

23.968

Geregistreerde drugsmoorden in Mexico.

OP SLOT

Wie zich inlaat met drugs, speelt met vuur. Word je gepakt dan kost dat je in sommige gevallen méér dan alleen je vrijheid. Politieagent Marco den Dunnen vertelt:

“Het komt nooit zomaar uit de lucht vallen. We hadden ze al in de gaten in 2015. Een groep van zo’n 45 gasten in een wijk. Een jaar of vijftien, zestien toen. Hielden zich bezig met inbraken en kleine criminaliteit. Zorgelijk, want dat loopt bijna altijd uit de hand. We probeerden van alles te doen om ze op het rechte pad te houden. Want wij als politie vinden óók dat dat soort jongens een kans verdienen. Daarom gaven we hun namen, conform wet- en regelgeving, door aan allerlei instanties die ze konden helpen. Gelooft me, we doen alles wat we

kunnen om ze te helpen. Voor een aantal heeft het gewerkt, maar voor sommigen niet. Uiteindelijk bleven er van die groep zo’n vijftien man over. Die bleven we steeds in de gaten houden.

In de handel

Het duurde niet lang voor we ons afvroegen of ze in de drugs-handel zaten. Het was een kwestie van alles wat je zag bij elkaar optellen. Dure kleding en schoenen van merken die voor status staan binnen dat wereldje. Rondkomen van een uitkering, maar wel grote sommen geld naar het buitenland overmaken. Allemaal genoeg reden

tot verdenking, dus konden wij gaan rechercheren. Dat kan heel ver gaan, maar we blijven altijd integer. We toetsen of we de dingen die we doen, wel mogen doen. En bovendien: een goede advocaat maakt gehakt van een zaak als je buiten je boekje gaat. Toen er genoeg bewijs was, kwam het tot een inval.

De honden

’s Ochtends vroeg, niemand thuis. We hoorden dat twee broers uit het gezin dat er woont zijn klemgereden door een arrestatieteam en breken de deur open. Dan gaan de honden naar binnen, op zoek naar geld en naar drugs. Dat duurt niet lang,

we vinden stapels cash. Plotseling staat de vader voor m’n neus. Te schelden. Wat we in z’n huis doen. Waarom er honden in z’n huis zijn. ‘Ik ken jou wel’, zegt hij tegen mij. ‘Dat klopt’, zeg ik. ‘Al uit 2015 – en weet u nog wat ik toen heb gezegd? Nu zijn twee van je zoons net gepakt door een arrestatieteam; het verbaast me trouwens dat u nog niet één keer heeft gevraagd hoe het met ze gaat.’ Later bleek hij er ook gewoon van te profiteren. En moeder had twee dealer-telefoons van haar zoon in haar ondergoed verstoppt. Dat doe je niet als je nergens van weet.

Te grazen

Het hele gezin is toen op last van de burgemeester uit huis gezet. En geloof mij nou: daarmee word je echt gruwelijk te grazen genomen. Bovendien: leg jij maar eens aan je zusje van twaalf uit dat ze de buurt uit moet, weg van haar

vriendinnen, naar een andere school. En waardoor dat allemaal komt.

Nepgeld

Maar soms moet je de rotte appels wel uit zo’n buurt weghalen. Weet je dat er scholen zijn waar ventjes van een jaar of acht met een pak nepgeld in hun broekzak lopen? Gewoon omdat het cool is want de grote jongens hebben dat ook. Het is een complete subcultuur die draait om de verheerlijking van zelf-genot en rijk willen worden ten koste van alles. Een houding die ook nog eens wordt gepromoot door commerciële bedrijven. Kijk maar op YouTube of in de muziekindustrie. Daar zie je de rolmodellen. Bovendien leven we in een maatschappij vol politieke en financiële schandalen. Dat is een dankbare voedingsbodem voor zo’n subcultuur. ”

**GELOOF ME,
WE DOEN ALLES
WAT WE
KUNNEN OM ZE
TE HELPEN**

COKE GAAT DOOR VELE HANDEN

De grootste bulk van de cocaïne die via de Rotterdamse havens binnenkomt, is bestemd voor Europa. Een klein gedeelte blijft achter in Rotterdam. De handel kent profiteurs en slachtoffers. Hoe 'dealen' zij met drugs?

de Terminalmedewerker

Nu ze weten dat hij die €3.000,- goed kan gebruiken, laten ze hem niet met rust. Met dat geld kan hij zijn schuld afbetalen. Maar als hij zijn toegangspasje een keer uitleent, komen ze natuurlijk terug.

de Drugsrunner

Wilde alleen maar snel wat bijverdienen. Nu zijn drugs gestolen zijn, moet hij de dealer €30.000,- terugbetalen. Tenzij hij voor hem gaat werken. Slim opzetje.

de Straatdealer

Hoeft zich geen zorgen te maken om zijn klandizie. Via de app weet iedereen hem wel te vinden. En de voorraad is oneindig.

de HARC -team coördinator

De tip klopt: de coke wordt nu uit de container gehaald. De spanning is om te snijden. Moet hij ingrijpen of wachten op de grotere buit? Als hij verkeerd kiest, is maanden research voor niets geweest.

de Recreative Gebruiker

Snuift alleen in het weekend.

de Teamleader douane

Wil het liefst die 20.000 containers per dag checken. Dan is de handel zo voorbij. Maar daarmee ligt de haven meteen op z'n gat. Dus controleert z'n team wat het aankan. 150 containers, dat redden ze net.

de Vrachtwagenchauffeur

Heeft de drugs meegenomen. Wat moest hij dan? Nu zijn familie wordt bedreigd heeft hij geen andere keus.

de Advocaat

Doet z'n best om de jonge drugsrunner uit de gevangenis te houden. Met goede begeleiding heeft zo'n jongen nog een kans. Scheelt de maatschappij ook nog eens tonnen per jaar.

de Binnenvaartschipper

Moet zes uur wachten omdat tijdens de controle één van zijn containers op rood viel. Die tijd haalt hij nooit meer in. Daar zal zijn opdrachtgever niet blij mee zijn.

de Crimineel

Het was hij of ik. Die drugs móésten terug. Pas toen ik hem écht pijn deed, vertelde hij precies waar ze lagen. Daarna was het einde verhaal voor hem.

DRUGSTRANSPORT

VITAMINE NAAST COCAÏNE

Vitamine en cocaïne in één container. De tros bananen op je fruitschaal is misschien wel samen met een paar honderd kilo coke de oceaan overgestoken. Tropisch fruit is maar één van de favorieten van drugs-smokkelaars om drugs mee te smokkelen. De creativiteit waarmee zij hun smokkelwaar ongezien de grens over krijgen, is grenzeloos.

Smokkelen kan op heel veel manieren. De simpelste is 'aflopen' zoals de douane dat officieel noemt. Gewoon: van boord lopen met drugs verstopt in de kleding. Smokkelwaar tussen de lading verstoppert komt ook veel voor. Met name tropisch fruit uit Zuid-Amerika is daarvoor populair. De drugs worden tussen de trossen bananen, mango's of andere soorten fruit verstopt. Soms wordt de lading om

drugs in te kunnen smokkelen, er speciaal voor gemaakt. Zo zijn er drugs gevonden in uitgeholde houten palen en in uitgeholde marmeren tegels. De grootste hoeveelheid onderschepte coke in Rotterdam, ruim 4.500 kilo, is gevonden in een voor het smokkelen gefabriceerde kabelhaspel. In één geval werd de drugs niet in de lading vervoerd, maar in de pallet waarop de lading stond. Slim bedacht misschien, maar wel

ontdekt. Soms worden drugs zelfs geïnjecteerd of opgelost in andere producten. Bijvoorbeeld in ananassen, sojaolie of babymelk.

Handige hoekjes en gaatjes

Sommige lading leent zich sowieso prima om drugs in te smokkelen. Auto's zitten vol met handige hoekjes en gaatjes om een pakketje in kwijt te kunnen. En niet alleen in de auto, ook in de banden. De constructie van de container zelf is ook geschikt om smokkelwaar in te verstoppert.

In de balken bijvoorbeeld, of in een speciaal geprepareerde dubbele wand of bodem. Elk uniek containernummer is bij de douane bekend. Een slim computerprogramma selecteert de verdachte nummers. Is een container verdacht, dan 'valt hij op rood'. Op dat moment licht de scanner van de douane de container en de lading erin compleet door. Zo worden verschillende manieren van smokkelen steeds beter ontdekt.

Hulp van de drugshond

Het schip zelf leent zich ook heel goed om mee te smokkelen. Het is groot en zit vol met lastig bereikbare plaatsen waar pakketjes inpassen. Toch laat de

douane zich daardoor niet uit het veld slaan. Wanneer een schip verdacht is, wordt het volledig binnenstebuiten gekeerd. Drugshonden, die met hun neus drugs opsporen, kunnen bij dit soort acties heel handig van pas komen. Ze zijn speciaal opgeleid in het herkennen van verdovende middelen. Niet alleen in een schip kun je smokkelen: ook eronder. Drugssmokkelaars fabriceren soms speciale 'torpedo's' die ze onder water aan een schip vastmaken. Eenmaal op de plaats van bestemming haalt een duiker de drugs er weer uit.

De Rip Off

Eén van de brutaalste manieren van smokkelen is de 'rip off'. Daarbij gebruikt de smokkelaar de container, zonder dat de eigenaar er wat van weet. In plaats van de drugs te verstoppert worden ze pal achter de containerdeur gelegd. Op de plek van aankomst haalt een team 'uithalers' de coke er weer uit. Deze methode werkt alleen met hulp van binnenuit en zorgt voor levensgevaarlijke toestanden op de container-terminals.

Smokkelaars die alle obstakels in een haven willen omzeilen gaan steeds vaker over op het dumpen van drugs op zee.

Cocaïne wordt in een waterdichte verpakking – soms voorzien van een zender – op zee overboord gezet en daar opgepikt door kleine, snelle boten of door vissersschepen.

DE GROOTSTE
HOEVEELHEID
ONDERSCHEPTE
COKE
IN ROTTERDAM IS
4.500 KILO

DRUGS: VIER EEUWEN LANG BIG BUSINESS

Drugsgebruik en internationale drugs-handel zijn geen moderne verschijnselen. Al eeuwenlang zijn ze een miljardenhandel, waarin de maritieme wereld een prominente rol vervult. Zelfs de Nederlandse overheid handelde in drugs. Tót de gevaren van het gebruik werden ingezien.

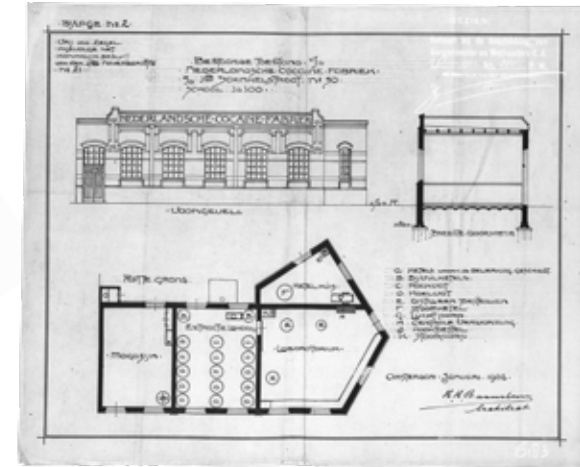

1883

In Nederlands Indië wordt in de hortus van Buitenzorg op Java met veel succes het cocaplantje gekweekt. Dit is het begin van een zeer lucratieve handel in cocabladeren.

1800

De VOC gaat failliet.

1900

Ondertussen wordt midden in Amsterdam één van de grootste cocaïnefabrieken ter wereld opgericht. Die zal nog jarenlang één van de grootste cocaïneproducenten ter wereld zijn.

1912

De eerste internationale drugsconferentie is in Den Haag. China en de Verenigde Staten, de landen met de grootste drugsproblemen, zijn initiatiefnemers. Ze zijn uit op een internationaal verdrag om de handel in drugs aan banden te leggen.

1602

Oprichting van de Verenigde Oost-Indische Compagnie (VOC), die het alleenrecht op de handel met Azië heeft. Ze handelt niet alleen in exotische producten, maar ook in opium. Zo wordt Nederland één van de rijkste landen ter wereld.

1745

De VOC richt de Amphioen Sociëteit op om de illegale handel in opium terug te dringen.

1808

De Nederlandse Staat gaat nu zelf in opium handelen. In opdracht van de Koning regelt Deandels, de gouverneur-generaal van Nederlands Indië, een nieuw alleenrecht. En daar wordt financieel goed van geprofiteerd.

1889

In Nederland wordt de Anti-Opiumbond opgericht. Er ontstaat meer en meer inzicht in de bijwerkingen van drugs. De bond laat zich kritisch uit over de Nederlandse houding ten aanzien van opiumhandel. De strijd tegen drugs is begonnen.

1911

Tijdens de havenstaking halen de havenbaronnen Chinese zeelui naar Rotterdam. Ze vestigen zich in de Rotterdamse wijk Katendrecht waar ze -legaal- volop voor eigen gebruik in opium handelen.

DRUGSHANDEL DOOR DE EEUWEN HEEN

1928

Het jaar van de omwenteling. Drugs worden illegaal verklaard in de tweede Opiumwet. Alle smokkel, teelt, bereiding, verwerking, verkoop, aflevering, verstrekking, vervaardiging en vervoer van drugs zijn vanaf nu verboden. Om de wet te handhaven wordt de Rotterdamse narcoticabrigade opgericht.

vanaf 1970

De populariteit van heroïne neemt toe, ook in Rotterdam. Gebruikers veroorzaken veel overlast, zoals inbraken en diefstal. Heroïnehoertjes horen in bepaalde delen van de stad tot het straatbeeld.

1976

De Opiumwet wordt aangepast. Nu is er wettelijk onderscheid tussen harddrugs en softdrugs. Harddrugs blijven illegaal, softdrugs worden gedoogd. Hasj en wiet mogen legaal worden verkocht, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Doordat softdrugs geen opsporingsprioriteit hebben schieten de coffeeshops als paddenstoelen uit de grond.

1995

Coffeeshops zorgen voor overlast. De richtlijnen rondom de verkoop van cannabis worden aangescherpt. Een coffeeshop mag niet in de buurt van een basisschool staan, en je mag er pas iets kopen als je 18 bent. Wiet met meer dan 15% THC komt op de harddruglijst.

1919

De eerste internationale Opiumwet is een feit. Dankzij deze wet wordt de handel meer gereguleerd.

1960

De hippies maken hasj populair. Er worden steeds grotere partijen in één keer het land in gesmokkeld, maar ook onderschept. Bijvoorbeeld wanneer viskotter Lammie door de politie staande wordt gehouden. Aan boord treft men 1.600 kilo hasj aan ter waarde van omgerekend elf miljoen euro.

1984

Cocaïne wordt dé harddrug om echt groot geld mee te verdienen. De eerste kilovangst stamt uit 1984 wanneer op een schip uit Colombia 4,5 kilo cocaïne wordt gevonden. De waarde is omgerekend 225.000 euro.

Heden

Alhoewel illegaal floreert de cocaïnehandel nog steeds. Handelaren zien tegenwoordig kans om honderden kilo's -en soms zelfs tonnen- te vershippen. Rotterdam, Antwerpen en Hamburg hebben de belangrijkste Europese importhavens.

JURVESTER

TROTS

Na een leven vol criminaliteit maakt Jurvester, 28 jaar, nieuwe vrienden bij de koffiebar van de Heilige Boontjes. Het begin van een tweede leven.

“Ik ben geboren op Curaçao. Toen ik één jaar oud was, ben ik naar Nederland gekomen. We waren met z'n vijven thuis en mijn moeder stond er alleen voor. Ze beschermde ons enorm, maar ik had een eigen wil. Ik deed waar ik zin in had. Dat begon goed, maar eindigde mensen tegen en ging stelen. Mijn moeder accepteerde dat niet en op mijn twaalfde heeft ze me eruit gegooid. Vanaf die tijd leefde ik op straat en bij vrienden. Niemand bekommerde zich om me. Op m'n dertiende was ik cocaïnekoerier. Daar verdiende ik mijn geld mee. Dat werkte hartstikke goed, want wie verdient er nou een leuk, klein jongetje? Ik ging niet meer naar school.

In plaats daarvan ging ik stelen en mensen beroven. Want tja, ik moest toch ook eten? Op mijn veertiende werd ik opgepakt en kwam voor de eerste keer in de jeugdgevangenis. Ik was heel erg opgelucht. Eindelijk hoefde ik niet meer voor mezelf te zorgen. Toen ik op mijn achttiende vrij kwam, was ik binnen de kortste keren weer op het oude pad. Ik had niks, ik kon niks. Ik had geen bankpas, geen opvang, geen geld. En wat moet je dan? Dus ging ik weer mensen beroven. Ik lokte ze met de vraag dat ik een wapen nodig had, en op de afgesproken plek beroofde ik ze. Dan maak je veel vijanden. Ik was altijd op m'n hoede, had altijd een wapen op zak.

OP MIJN VEERTIENDE
BELANDDE IK IN DE
JEUGDGEVANGENIS.
EINDELIJK HOEFDE IK NIET
MEER VOOR MEZELF TE
ZORGEN

Na mijn achttiende heb ik nog best vaak vastgezet. Beroving, wapens, vechten. De laatste keer was voor bezit van twee wapens en een Rambo-mes. Negen maanden vast: drie maanden per wapen. Toen ik vrij kwam, scheelde het niet veel of ik was weer het oude pad opgegaan. Ik was zó teleurgesteld dat ik geen baan kon vinden. En ik wist heel

goed hoe ik op een andere manier aan geld kon komen. Gelukkig is dat niet gebeurd. Ik kwam via de reclassering bij de Heilige Boontjes terecht. Daar werk ik nu ruim een jaar en het gaat goed met me. Weet je: stelen en cocaïne koerieren is niet leuk, niet gaaf en zeker niet stoer. Je kunt er niet over opscheppen, want het is niet normaal wat je doet. Begrijp me goed: ik geef niemand de schuld. Ook m'n moeder niet. Het heeft gewoon allemaal met elkaar te maken. Ik kon niet anders. Ik ben er heel veel mensen door kwijtgeraakt. Niemand wilde meer iets met me te maken hebben. Ik heb heel veel verpest en kapot gemaakt. Ik zie niemand meer van mijn familie. Ik heb nu zelf twee kinderen en werk er hard aan om die weer te kunnen zien. Dat gaat lukken hoor. Ik ben best trots op wat ik nu heb bereikt. ■■

PETER

CLEAN

Na jarenlang grootverbruiker van allerlei soorten drugs te zijn geweest is Peter, 24 jaar, nu anderhalf jaar clean. Dankzij koffiebar De Heilige Boontjes vond hij terug wat hij al een paar jaar kwijt was: zichzelf.

Ik was zeventien toen ik pep (speed) ontdekte. Ik ben direct in het diepe gesprongen, gebruikte elke dag. Daar zag ik echt het probleem niet van in. Ik had toen een baantje bij een supermarkt. Daar heb ik €1.300,- uit de kas gestolen om pep mee te kunnen kopen. Mijn moeder kwam erachter en werd ontzettend kwaad. En voordat de zaak thuis ook helemaal uit de hand zou lopen, ben ik weggegaan. Ik had een vriendinnetje en ben bij haar ingetrokken. Zij gebruikte ook. We woonden middenin het centrum van Rotterdam.

Nee, niet heel erg handig voor een verslaafde. Maar ik was toen helemaal niet bezig om eraf te komen. Ik zag mezelf niet als verslaafd. Sterker: ik zag drugs niet eens als drugs. Naast pep ontdekte ik nog een hele waslijst aan middelen. Toen die relatie over ging, was ik natuurlijk wel een soort van dakloos. Tja, hoe dat gaat? Je gaat van kennis naar kennis, van feest naar feest. Ik werkte een tijdje bij zo'n indoor klimwand en daar woonde ik min of meer

stiekem. Tot ze erachter kwamen en ik kon vertrekken. Als de nood echt hoog werd, liet ik me ergens een paar dagen opnemen. Ik geloof dat ik drie keer geen slaapplek kon vinden. Heb ik buiten geslapen, want ik zag mezelf echt niet in de daklozenopvang. Op mijn twintigste kwam ik in een begeleidwonentraject. Met m'n verslaving ging het alleen maar verder bergafwaarts. Op m'n 22e zat ik zo diep in de put dat ik pep ging spuiten. Toen pas dacht ik: volgens mij heb ik echt een probleem. Via de verslavingszorg kwam ik terecht bij de Yes, We Can-clinics. Daar kreeg je helemaal niks, nog geen koffie. Ja: 's ochtends een bakje thee, dat was alles. Bij de opname hoort ook een ouderprogramma. Na vijf weken zie je elkaar weer en probeer je wat er

is gebeurd uit te praten. Ik heb nu een supergoeie band met mijn moeder, echt niet normaal. Vanuit de kliniek ben ik eerst weer bij haar gaan wonen en nu woon ik op mezelf. Maar wel in m'n oude buurt, en vlakbij m'n moeder. M'n moeder heeft ook de Heilige Boontjes ontdekt. Rodney (Van den Hengel, één van de oprichters) nam contact met ons op. Nadat we een gesprek hadden dacht ik: hij moet mijn mentor worden. Hij weet waarover het gaat. Ik heb hier onwijs veel steun. Dat is echt de reden dat ik clean ben gebleven. De verleidingen zijn overal. Ik moet gewoon lekker hier bezig zijn, dan gaat het goed. De Heilige Boontjes is echt een soort *safe haven* voor me.

Toekomst

Begin volgend schooljaar wil ik de opleiding ervaringsdeskundige gaan volgen. Een diploma halen waarop je kan terugvallen én mensen helpen die dezelfde problemen hebben als ik had. Ik zou ook nog wel eens m'n eigen eetcafé willen hebben. Misschien kan ik het wel combineren. Een soort Heilige Boontjes, maar dan van mezelf. Ik heb echt nog zoveel plannen. ▀▀

DE HEILIGE
BOONTJES
IS ECHT EEN
SAFE HAVEN
VOOR ME

EEN WERELD DIE JE RAAKT

Wie denkt niks met scheepvaart te hebben, heeft het mis. De maritieme wereld raakt aan bijna alles waar je in je dagelijks leven mee te maken hebt. Je eten, je kleding, je auto, je mobiel, de manier waarop je denkt, maar ook maatschappelijke problemen zoals drugshandel. In het Maritiem Museum Rotterdam zetten we jonge en volwassen bezoekers hierover met eigentijdse tentoonstellingen en evenementen aan het denken.

1

1 DEALEN MET DRUGS (14+)

Ervaar de keiharde wereld van drugshandel in de Rotterdamse haven. Penoza-schrijfster Chris Westendorp schreef het script voor deze expo waarin jij zélf de hoofdrol speelt. Geld is de grote verleider en stelt jou voor onmogelijke dilemma's. Ervaar deze grimmige onderwereld die dichterbij is dan je denkt.

2 OFFSHORE EXPERIENCE (8+)

Zonder energie kunnen we niet leven. Onze computers staan de hele dag aan, we koken, we bellen en kijken tv. Veel van onze energie uit olie, gas en wind wordt gewonnen op zee. Offshore dus. En dat is bepaald niet makkelijk. In de 'Offshore Experience' waan je je aan boord van een platform op zee. Je ervaart hoe boormeesters, windmolen-

2

3

4

5

specialisten en helikopterpiloten hun uitdagende werk op zee weten te klaren en denkt mee over de energie van morgen.

3 TOPSTUKKEN

Bewonder het beste van het beste uit maar liefst zes eeuwen maritieme geschiedenis. Van het oudste scheepsmodel van Europa, het Mataró-model, tot topstukken van de toekomst zoals het schaalmodel van het hypermoderne offshore schip Aegir. Van een uniek wollen mutsje van een walvisvaarder tot de aktetas van Pieter Caland. Zonder hem zou Rotterdam nooit de grootste haven van Europa zijn.

4 MARITIEM MUSEUM HAVEN

Onze museumhaven is de oudste en grootste van Nederland. Stap aan boord van historische schepen en kranen op dé plek waar werelddhaven Rotterdam ooit begon. Met de Maritiem Museum App ontdek je via films en animaties nog meer.

5 EVENEMENTEN

Het hele jaar door organiseren we evenementen zoals de museumnacht, rondvaarten, workshops, lezingen en demonstraties. Kijk op maritiemmuseum.nl voor een actueel overzicht.

MUSEUM VAN HET JAAR

Het Maritiem Museum heeft de 'BankGiro Loterij Museumprijs' gewonnen. Dit is de grootste culturele publieksprijs van Nederland.

COLOFON

Deze uitgave is ontwikkeld in het kader van de tentoonstelling 'Dealen met Drugs' in het Maritiem Museum Rotterdam, Postbus 988, 3000 AZ Rotterdam 010 413 26 80 info@maritiemmuseum.nl

Concept en ontwikkeling
Maritiem Museum Rotterdam

Opmaak en vormgeving
Fier Media

Redactie
Maritiem Museum Rotterdam

Fotografie
Depositphotos, Fred Ernst, Istockphoto, Arie Kievit, Marc Nolte, Shutterstock, Marco de Swart, Taken by Storm & Rutger Prins

Druk
Drukkerij De Bink

Medewerking van
Burgemeester Ahmed Aboutaleb
Gemeente Rotterdam
De Heilige Boontjes
Politie
YOUZ

'Dealen met Drugs' is financieel mede mogelijk gemaakt door:
G.Ph. Verhagen-Stichting
Prins Bernhard Cultuurfonds
Stichting Bevordering van Volkskracht
Stichting Swart-van Essen
Van Cappellen Stichting
VSBfonds

Maritiem Museum Rotterdam heeft getracht alle rechthebbenden van beeld- en geluidsmateriaal te achterhalen. Denkt u aanspraak te kunnen maken op onbesproken rechten dan verzoeken wij u contact met ons op te nemen via maritiemmuseum.nl/contact.

Een vraag over drugs en drugsgebruik?

Ga naar drugsinfo.nl of maakjekeus.nl voor meer informatie.

Wil je een melding doen over een drugsmisdrijf?
bel met de politie via 0900-8844

**MARITIEM
MUSEUM**

MARITIEMMUSEUM.NL